

Justering av två beslut enligt inhämtningslagen

Bakgrund

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten (nämnden) har granskat omständigheterna kring två beslut om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation som fattades av åklagare vid Åklagarmyndigheten (riksenheten för säkerhetsmål) efter ansökan av Säkerhetspolisen. Besluten fattades med tillämpning av lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underlättelseverksamhet (inhämtningslagen).

Det ena beslutet (beslut 1) avsåg inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation beträffande bl.a. ett IMSI-nummer. På beslutet har antecknats för hand att en siffra i IMSI-numret ersatts med en annan siffra och att justeringen skett i samråd med åklagare. Anteckningen är daterad fyra dagar efter beslutet om inhämtning. Det andra beslutet (beslut 2) avsåg inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation beträffande ett telefonnummer och ett IMEI-nummer. På beslutet har antecknats för hand dels att IMEI ersatts med IMSI, dels att ett IMEI-nummer lagts till i beslutet. Därutöver har antecknats att ändringarna skett i samråd med åklagare. Anteckningarna är daterade dagen efter beslutet om inhämtning.

Rättsliga utgångspunkter

Beslut om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation fattas av åklagare vid Åklagarmyndigheten efter ansökan av bl.a. Säkerhetspolisen (3 § inhämtningslagen). I ett beslut om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation ska det anges bl.a. vilket telefonnummer, vilken annan adress eller vilken elektronisk kommunikationsutrustning beslutet avser (4 § inhämtningslagen).

Det finns en skyldighet att dokumentera beslut och åtgärder som rör inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation (8 § inhämtningsslagen). Det kan handla om bl.a. uppgifter om tillståndet, såsom när det beviljats och om det har ändrats eller upphävts. Uppgifterna ska dokumenteras på ett sådant sätt att det är möjligt att på ett överskådligt sätt följa beslut och andra åtgärder avseende inhämtningen.¹

Utredningen

Nämnden har tagit del av handlingarna i inhämtningsärendena och ställt frågor till beslutsfattande åklagare och Säkerhetspolisen. Nämndens frågor har rört ovan nämnda justeringar som gjorts på de aktuella inhämtningsbesluten.

Säkerhetspolisen har i svar till nämnden uppgett sammanfattningsvis följande. Några uppgifter har inte inhämtats avseende varken det felaktigt angivna IMSI-numret (beslut 1) eller IMEI-numret (beslut 2). Åklagaren har beslutat samtliga justeringar vid telefonkontakt med Säkerhetspolisen. Eftersom framställan inför beslut om inhämtning kan ske muntligen fanns inget hinder mot att framställa behovet av justeringar och få beslut av åklagaren per telefon. Såvitt gäller justeringen i beslut 2, innebärandes att ett IMEI-nummer lades till i beslutet, fanns aktuellt nummer tillgängligt för handläggaren redan vid den första föredragningen för åklagaren. Av förbiseende omfattade beslutet emellertid inte IMEI-numret. De omständigheter som låg till grund för ansökan om inhämtning var dock desamma även avseende aktuellt nummer och mot den bakgrunden fanns förutsättningar att justera beslutet. Säkerhetspolisen har inga interna regler som särskilt avser rättelse eller justering av beslut enligt inhämtningsslagen, men behovet av sådana regler kommer att ses över.

De två beslutsfattande åklagarna har båda uppgett att justeringarna beslutats av åklagare och antecknats på åklagarnas exemplar av beslutshandlingen (originalhandlingen). På fråga från nämnden har en av åklagarna uppgett att en ordning där åklagaren justerar originalhandlingen och översänder denna till Säkerhetspolisen inte är optimal ur informationssäkerhetssynpunkt. Av operativa skäl är det heller inte optimalt med en ordning som kan innebära en tidsmässig förskjutning av ärendet. Några särskilda rutiner för justeringar /rättelser av beslut enligt inhämtningsslagen finns, såvitt besvarande åklagare känner till, inte. Riksenheten för säkerhetsmål kommer tillsammans med

¹ Prop. 2023/24:117 s. 205.

Säkerhetspolisen att närmare undersöka behovet av sådana rutiner och i förekommande fall överväga hur rutinerna bör utformas.

Nämndens bedömning

De aktuella inhämtningsbesluten har inledningsvis väckt frågan om besluten om justering fattats av åklagare eller av befattningshavare vid Säkerhetspolisen. Efter erhållna svar kan nämnden konstatera att åklagare beslutat om båda justeringarna och att hanteringen således inte stått i strid med beslutsordningen i inhämtningslagen. När det sedan gäller om hanteringen även i övrigt varit godtagbar gör nämnden följande bedömning.

Av utredningen framgår att de justeringar som inneburit att en siffra bytts ut (beslut 1) respektive att IMEI ersatts med IMSI (beslut 2) har varit rättelser av uppenbara felaktigheter. Det kan också konstateras att uppgifter inte har inhämtats avseende det i besluten felaktigt angivna IMSI-numret (beslut 1) respektive IMEI-numret (beslut 2). Vidare framgår att det ytterligare IMEI-nummer som i efterhand lagts till (beslut 2) funnits angivet i det skriftliga underlag som låg till grund för det ursprungliga inhämtningsbeslutet. Nämnden ifrågasätter mot den bakgrunden inte heller hanteringen i den delen.

Nämnden konstaterar att kontakterna kring de aktuella justeringarna har skett över telefon. Såvitt framgått har beslutsfattande åklagare och befattningshavare vid Säkerhetspolisen i anslutning till detta antecknat justeringarna på sina respektive exemplar av beslutshandlingen (åklagarnas originalhandling respektive Säkerhetspolisens kopia av originalhandlingen). Säkerhetspolisen har sedan underrättat nämnden genom att överlämna en kopia av sitt exemplar av beslutshandlingen med av Säkerhetspolisen antecknade – och av åklagare beslutade – justeringar.

Nämnden har förståelse för behovet av att snabbt kunna justera beslut om inhämtning om någon felaktighet eller ofullständighet upptäcks och att det i en sådan situation inte alltid är möjligt att hålla ett fysiskt möte mellan den ansökande myndigheten och åklagaren. I fall då ett beslut om inhämtning justeras utan ett fysiskt möte ifrågasätter nämnden inte bedömningen att en ordning där åklagaren justerar originalhandlingen, och översänder denna till Säkerhetspolisen på elektronisk väg, kan innebära risker ur informations-säkerhetssynpunkt. Från rättssäkerhetssynpunkt är det dock enligt nämndens bedömning inte tillfredsställande med en ordning likt den i ärendet aktuella, dvs. där beslutsfattande åklagare och befattningshavare vid Säkerhetspolisen antecknar justeringar på sina respektive exemplar av beslutshandlingen. En sådan ordning innebär enligt nämnden en risk för otydlighet och misstag.

Nämnden ser därför positivt på att Säkerhetspolisen och riksenheten för säkerhetsmål tillsammans ser över behovet av särskilda rutiner för justeringar/rättelser av beslut enligt inhämtningslagen och i förekommande fall överväger hur rutinerna bör utformas.

Beslut

Med detta uttalande avslutas ärendet.

På Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens vägnar

Gunnel Lindberg

I avgörandet har deltagit: Gunnel Lindberg (ordförande), Eva Melander Tell, Anti Avsan, Charlotta Bjälkebring Carlsson, Matheus Enholm, Jon Karlfeldt, Helene Odenjung och Per Schöldberg (enhälligt).

Föredragande: Linnea Barkhagen

Expediering till:

Riksenheten för säkerhetsmål
Säkerhetspolisen (dnr 2025-19852-2)

För kännedom till:

Åklagarmyndigheten, tillsynsavdelningen